

Posudek na bakalářskou práci

školitelský posudek
 oponentský posudek

bakalářská práce
 magisterská práce

Autor: Tomáš Dědek

Název práce: Floristická studie přesypů na Pardubicku

Vedoucí (školitel): RNDr. Romana Prausová, Ph.D.

Oponent: Mgr. Lenka Šafářová, Ph.D.

Struktura/členění práce: Předkládaná práce se zabývá floristickým zkoumáním třech význačných lokalit písečných přesypů na Pardubicku. K tomu používá běžné odborné metody a výstupem je práce dělená na standardně používané kapitoly: úvod, teoretickou část s několika popisnými pasážemi, dále metodiku, výsledky, diskuzi, závěr a literaturu. Rovněž práce zahrnuje seznam zkratk, tabulek i příloh a samotné přílohy s bohatou obrazovou dokumentací.

Teoretická část obsahuje shrnutí problematiky vátých písků, přehled nejvýznamnějších chráněných lokalit přesypů na území České republiky a jejich popis. Věnuje se i praktickým aspektům jako jsou managementové zásahy a likvidace invazních druhů na písčinech. Poněkud únavný shledávám detailní botanický popis vybraných psamofytů, který považuji za nadbytečný.

Metodická kapitola obsahuje všechny podstatné informace ohledně způsobu provedení terénního výzkumu a následného vyhodnocení získaných dat, vhodné by bylo doplnit pouze informaci ohledně výjimky pro vstup do chráněných území (respektive přesunout tuto informaci z cílů práce) a informaci o místě uložení herbářových položek. Pokud se autor nespécializuje na mechorosty a lišejníky, měl by zvážit revizi druhů z těchto skupin specialistou.

Výsledková část a diskuze se místy mírně prolínají a nejsou jasně odděleny, což lze bez obtíží přisoudit jisté nezkušenosti autora s tvorbou těchto literárních útvarů. Je třeba ve výsledcích striktně uvést pouze dosažené informace a srovnání s jinými literárními zdroji ponechat do diskuze. Naopak v diskuzi již není potřebné znovu opakovat dosažené výsledky.

Literární zdroje, citace a jejich použití: Množství použitých citovaných zdrojů je dostatečné a způsob jejich citování je standardní. Seznam použité literatury obsahuje všechny v textu uváděné prameny, pouze práce „Smolová et Vítek 2007“ ze závěrečného soupisu literatury vypadla. Nevhodný druh literárních zdrojů shledávám u literatury týkající se konkrétních druhů rostlin. V těchto případech jsou autorem práce využívány webové flóry typu botany.cz, salvia-os.cz apod. Portály tohoto typu nepatří ke standardní recenzované botanické literatuře, bylo by vhodnější použít díla jako je Květena České republiky či Klíč ke květeně ČR.

Ve výsledkové části autor porovnává dosažené výsledky s databází Pladias. Pladias je výborný informační zdroj, který zahrnuje jak herbáře, tak data ochrany přírody a specialistů – botaniků. U chráněných území je však nejdůležitějším informačním zdrojem rezervační kniha, která zahrnuje i informace v Pladiasu neobsažené. Srovnává-li autor s údaji z Pladiasu, je nutné mít na mysli, že formálně srovnává s konkrétními údaji např. z inventarizačních seznamů. Databáze je tedy jen souhrnem konkrétních informačních zdrojů. Tj. formulace „v porovnání s daty z Pladiasu“ není správná.

Výsledky a jejich zhodnocení: Každé ze tří zvláště chráněných území bylo v roce 2021 opakovaně navštíveno, byl pořízen seznam druhů rostlin, byly zaznamenány informace o výskytu mechů, lišejníků a hub. Taxony jsou shrnuty v tabulkách s uvedením informací o ohrožení či invazivnosti a přiřazovány ke konkrétním psamofytním biotopům dle Katalogu biotopů. V případě biotopů však není řešeno jejich konkrétní zastoupení na lokalitě, ani procentický podíl ani jejich kvalita. Na základě zhodnocení stavu každé lokality byl doporučen ochranný management tak, aby byla zachována či případně rozšířena biologická rozmanitost konkrétní lokality.

Formální úroveň: Předkládaná práce má vysokou formální úroveň, až na nedostatky zapříčiněné nezkušeností autora s podobnými literárními útvary ji lze hodnotit velmi vysoce. Překlepy, chybný slovosled či pravopisné chyby se vyskytují jen v omezené míře (např. Str. 6, 32, 33, 98, 103). Některé kapitoly (Výsledky a Diskuze) by měly být jasněji odděleny, teoretická pasáž je místy zbytečně podrobná (popis druhů, popis biotopů). Zpracování tabulek, grafů a příloh je dostačující. V budoucnu však doporučuji věnovat větší pozornost formátování tabulek a větší soudnost stran používání grafů. Výsledek, který zahrnuje dvě až tři hodnoty není potřebné zobrazovat koláčovým grafem, uvedení hodnot v textu je naprosto dostačující. Také v legendě tabulek a grafů je nutné používat jen informace relevantní k jejich obsahu, je zbytečné vyjmenovat všechny kategorie ohrožení, když v tabulce zazní jedna či dvě.

Splnění cílů práce: Hlavní vytyčenou metou bylo zjištění aktuálního stavu lokalit PR Přesypy u Rokytna, PP Vesecký kopec a PP Přesyp u Malolánského. Tohoto bylo dosaženo beze zbytku.

Otázky a připomínky oponenta:

Jak je výše uvedeno, cílem předkládané práce je zhodnocení stavu zvláště chráněných území. Chráněná území by měla být v krajině něčím výjimečná, mají svého správce, který provádí pravidelnou kontrolu a zajišťuje management lokalit. Lokality písčiny se však nevyskytují jen v chráněných územích, ale i mimo ně. O lokalitách ve volné krajině existuje daleko méně informací a jejich průzkum by mohl přinést cenné odborné informace a řadu prvotních dat. Při výzkumu typu bakalářská práce by bylo možná vhodné soustředit se i na méně probádané lokality než jsou zvláště chráněná území. Zná autor nějaké další lokality písčiny na Pardubicku hodné zkoumání? Proč si autor vybral ke svému výzkumu zvláště chráněná území?

Další otázky se týkají konkrétních pasáží bakalářské práce:

Str. 8. Autor zde operuje s pojmy váté písky a spraše. O vátých píscích širěji hovoří, ale s termínem spraše dále nepracuje. Jaký je rozdíl mezi vátými písky a sprašemi?

Str. 26. Autor zde tvrdí, že akátové porosty mohou sloužit jako refugia vzácnějších rostlinných a živočišných druhů, přestože v předešlých řádcích řeší škodlivost akátu. Mohl by toto opačné tvrzení podepřít nějakým literárním zdrojem či osobní zkušeností? Zná autor některé konkrétní příklady vzácných druhů v akátinách na nějakých konkrétních lokalitách?

Str. 26. V Itálii se využívá jako forma biologického boje s akátem klíněnka jírovcová. Má autor informace o tom, proč v našich podmínkách klíněnka akát nevyužívá jako svůj potravní zdroj?

Str. 61. V celé výsledkové části autor pracuje s pojmem psamofytní druh. Jak stanovil hranici pro to, co psamofytní druh je a co není, řídil se nějakou definicí či pravidlem?

Str. 70, 81, 91. Tabulky s rozlišením biotopů dle výskytu konkrétních druhů spatřuji jako nejproblematictější část výsledků. Autor zde ve sloupcích mechanicky uvádí všechny psamofytní biotopy z Katalogu biotopů a mechanicky zaškrťává přítomnost či nepřítomnost druhů v nich. Jsou zde však uvedeny i biotopy, které se na konkrétních lokalitách vyskytovat

nemohou (např. Panonské stepní trávníky). Výskyt daného biotopu na lokalitě přeci není dán jen souborem přítomných druhů, ale i geografickou polohou, abiotickými a biotickými podmínkami na stanovišti. Jaký je tedy účel této tabulky, když nepřináší informaci o tom, jaký typ biotopu se v hodnocených zvláště chráněných územích vyskytuje? Dle jaké metodiky byly stanoveny biotopy na daných lokalitách?

Str. 79. Nadmutice bobulnatá patří dle Červeného seznamu ohrožených rostlin do kategorie C3, v tabulce nalezených druhů v PP Vesecký kopec toto není uvedeno.

Str. 96. Čím si autor vysvětluje úbytek ohrožených druhů (bělozářky větevnaté, paličkovce šedavého, čilimníku řezenského, smldníku olešnickového) v PR Přesypy u Rokytna?

Str. 103. Autor zde shrnujme péči o písčité biotopy. Proč je pouze Vesecký kopec ze všech tří diskutovaných území udržován jako písčina, proč podobné snahy nelze vystopovat i v Malolánsku či u Rokytna, jaký má na to autor názor?

Str. 104. Napadá autora ještě nějaký další typ managementu, třeba i odvážnější, který je možné aplikovat při údržbě písčín?

Str. 106. V závěru ani v jiné části práce jsem nenašla autorův náhled do budoucna stran pokračování v dalším bádání. Hodlá se autor dále věnovat problematice písčín? Magisterská práce by mohla být skvělou příležitostí ke zkoumání biotopů písčín ve volné krajině.

Celkové hodnocení:

Je patrné, že autor věnoval své bakalářské práci značné úsilí. Jeho výstupy jsou hodnotným informačním zdrojem pro ochranu přírody a rozhodně by měly být poskytnuty dotčeným státním orgánům (Krajský úřad). Celkově hodnotím dílo jako výborné, i když s menšími připomínkami.

Návrh hodnocení:

A B C D E F = nevyhověl(a)

V Pardubicích dne: 15. 8. 2022

vypracoval(a):

Mgr. Lenka Šafářová, Ph.D.